

Pellon kunnan sähköinen hyvinvointikertomus

- **Raportti PaKasteen työskentelyjaksosta 2012–2013**

Maija-Liisa Rautio
5.8.2013

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Pellon kunnan sähköinen hyvinvointikertomus
3. Tavoitteet
4. Toteutus
5. Tulokset, tuotokset ja juurtuminen kunnan käytännöksi
6. Arviointia ja pohdintaa

1. Johdanto

Pohjois-Suomen monialaiset sosiaali- ja terveyspalvelut -hanke (<http://www.sosiaalikallega.fi/kaste>) on aloittanut 1.11.2012 ja kestää 31.10.2013 saakka. Hankkeelle on myönnetty valtionavustusta kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelmasta (KASTE). Hanketta hallinnoi Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä ja koordinoinnista vastaa Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen Lapin toimintayksikkö.

PaKasteen Lapin osiossa kehitetään perusterveydenhuoltoa, terveyden edistämistä, sosiaalityötä ja vanhustyötä kuntalähtöisesti. Hankkeeseen osallistuville Lapin kunnille on annettu mahdollisuus juurruttaa PaKaste I:n aikana kehitettyjä työskentelymalleja. Kunnat ovat saaneet valita PaKasteen ja kunnan tavoitteita tukevat kehittämistyön kohteet ja kehittäjätyöntekijät. PaKaste 2 – hankkeen koordinaattorit ovat tukeneet kuntia kehittämistyössä.

2. Pellon kunnan työskentelyjakson aihe/ sisältö

Pellon kunnan osalta PaKaste 2- hankkeessa työskenneltiin hyvinvointikertomuksen parissa. Hyvinvointikertomus on tiivis, eri hallinnonalojen asiantuntijoiden yhdessä laatima katsaus kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen sekä niihin vaikuttaviin tekijöihin. Hyvinvointikertomuksen tekemiseen velvoittaa sekä kuntalaki että uusi vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki. Hankkeen myöntämä rahoitus mahdollisti kunnassa hyvinvointikertomuksen kokoamisen ja yhteenvedon tekemisen kunnan työntekijän toimesta. Hyvinvointikertomus tehtiin kuitenkin yhteistyössä eri hallinnonalojen asiantuntijoiden ja edustajien kanssa.

3. Tavoite

Työskentelyjakson tavoitteena oli saada Pellon kuntaan laadittua hyvinvointikertomus, jota päivitetäisiin säännöllisesti sekä hyödynnettäisiin kunnan päätöksenteossa sekä talousarvion suunnittelussa. Hyvinvointikertomuksessa hyödynnettiin jo kunnassa tehtyjä sekä valtakunnallisia terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä suunnitelmia sekä selvityksiä. Yhtenä kertomuksen tavoitteena onkin yhdistää eri ikäryhmiä ja hallintoaloja koskevat tiedot helposti käsiteltävään muotoon. Hyvinvointikertomus pyrittiin pitämään helpolukuisena ja helposti ymmärrettävänä, jotta se tavoittaisi mahdollisimman monet kuntalaiset. Hyvinvointikertomus on tarkoitus laittaa esille Pellon kunnan internet-sivuille.

4. Toteutus

Hyvinvointikertomuksen tekemiseen palkattiin hankevaroilla kunnan työntekijä, terveydenhoitaja Maija-Liisa Rautio. Tiiviinä yhteistyötahona toimi poikkihallinnollinen ohjausryhmä, terveyden edistämisen työryhmä. Yhteyttä on myös pidetty PaKaste-hankkeen koordinaattoriin. Kertomuksen varsinainen laatiminen ajoitettiin kesälle 2012. Prosessi jatkui myös syksyllä sekä vuodenvaihteeseen. Hyvinvointikertomus tehtiin yhteistyössä eri hallintokuntien edustajien kanssa. Hyvinvointikertomuksesta selviää myös prosessin kulku ja palaveriaikataulu. Tärkeänä tiedonlähteenä hyvinvointikertomuksessa toimivat

kansalliset indikaattorit sekä kuntakohtaiset tilastot. Hyvinvointikertomuksen lähteet ja taustatiedon keräämiseen käytetyt tahot löytyvät kattavasti kertomuksesta.

Ohjausryhmän kanssa tapaamiset olivat 7.6.2012, 6.8.2012, 21.8.2012 ja 21.10.2012. Lisäksi tiiviitä ohjaavia keskusteluja ja aivoriihiä on ollut ryhmän puheenjohtajan, terveydenhoitaja Pirjo Mantereen kanssa. Poikkihallinnolliselta terveydenedistämisen työryhmältä on saanut helposti valmiita materiaalia, esimerkiksi toimintasuunnitelmia ja raportteja, joita on voinut hyödyntää hyvinvointikertomuksen kokoamisessa. Yhteistyötä on tehty myös poliisin, vanhuspalveluohjaajan ja sivistyspuolen kanssa. Kuntalaisten näkökulmaa on saatu erilaisten, jo aiemmin tehtyjen, kyselyiden kautta, kuten Arttu-, Hyvinvointiprofiili- ja kouluterveyskyselyiden avulla. Työttömien terveystarkastuksista tehty raportti antoi myös arvokasta tietoa, etenkin kokemuksiin pohjautuvaa.

Terveydenedistämisen työryhmä ohjausryhmänä oli siis mukana koko prosessin ajan ja muokkausta tapahtui jäsenten ehdotusten pohjalta. Ohjausryhmän kommentit laajensivat kertomuksen näkökulmaa. Lisäksi hyvinvointikertomus on toimitettu kunnan johtoryhmälle 5. ja 6. kohtien täydennystä varten. Johtoryhmien jälkeen kertomus on mennyt myös lautakunnille käsittelyyn. Lautakuntien kommentit ja toimenpide-ehdotukset on saatettu tiedoksi hallitukselle. Kunnanpäättäjien taholta ei muutosehdotuksia tullut, mutta tiedoksi ei myöskään ole saatettu 5. ja 6. kohdan toimenpide-ehdotuksia ja resurssiarviota. Lautakuntien taholta on pitkälti todettu, että toimenpide-ehdotuksiin palataan seuraavan taloussuunnitelman yhteydessä. Kunnanhallitus on käsitellyt hyvinvointikertomuksen kokouksessaan 10.6.2013: ”Kunnanhallitus merkitsee lautakuntien päätökset tietoonsa saatetuksi ja esittää valtuustolle hyvinvointikertomuksen hyväksymistä.” Kunnanvaltuusto on käsitellyt hyvinvointikertomuksen kokouksessaan 17.6.2013.

5. Tulokset ja tuotokset

Projektin aikana hyödynnettiin PaKaste 2-hankkeen kautta tietoon tulleita sähköisen hyvinvointikertomuksen-koulutuksia, joiden myötä työväline tuli tutummaksi. Käytännössä sähköisestä hyvinvointikertomuksesta oli eniten hyötyä indikaattoreiden tarkastelussa, käsittelyssä ja muokkaamisessa. Helpointa kertomuksen varsinainen kokoaminen ja kirjoittaminen olivat kuitenkin Wordille. Word-muotoisena se on myös esitelty johtoryhmälle ja ohjausryhmälle.

6. Arviointia ja pohdintaa

Työskentelyjakson tavoite saavutettiin projektityöntekijän näkökulmasta siten, että aikataulussa pysyminen ei ollut ongelmallista itse hyvinvointikertomuksen laadinnan suhteen. Haastetta prosessin etenemiseen toi tosin eri ryhmien kannanoton ja konkreettisten toimenpide-ehdotuksien saaminen. Kunnanhallituksen kautta lautakuntien huomiot on saatettu tiedoksi kunnanvaltuustolle. Hyvinvointikertomuksen on myös tarkoitus tulla esille kuntalaisille Pellon kunnan internet-sivuilla, kunhan viimeistelyt on saatu tehtyä.

Tulevaisuudessa haasteeksi tulee hyvinvointikertomuksen tarkistaminen vuosittain ja päivittäminen valtuustokausittain. Kuka päivittämisestä vastaa? Hyödynnetäänkö hyvinvointikertomusta tarkoituksenmukaisesti kunnan päätöksenteossa? Miten kuntalaisten mielipidettä saataisiin jatkossa tehokkaammin esille ja osaksi päätöksentekoa?